

Het rapport van de commissie van Dijkhuizen "Naar een activerender belastingstelsel".**Conclusies na analyse en doorrekenen van de adviezen:**

- De adviezen van de Commissie van Dijkhuizen leiden tot een onacceptabel groot koopkrachtverlies voor 90% van de AOW-gerechtigden.
- De koopkrachteffecten blijven niet binnen alleszins verantwoorde bandbreedtes, zoals het CPB concludeert.
- De niet-AOW'er krijgt een flinke koopkrachttoename, er is sprake van discriminerend beleid jegens de ouderen.

Opdracht van de CvD (Commissie van Dijkhuizen).

- Het verkennen van scenario's voor eenvoudig, solide en fraudebestendig belastingstelsel dat bijdraagt aan de verbetering van de concurrentiekracht van Nederland. Met als onderdeel een wezenlijke verlaging van de tarieven voor de loon- en inkomstenbelasting.
- Uitgangspunt is een lastenneutrale financiering van het geheel.

De commissie formuleert 3 speerpunten:

- Bevorderen van de arbeidsparticipatie door het lonender maken van werk
- Het in beweging brengen van de woningmarkt
- Het minder rondpompen van geld en vereenvoudiging van het stelsel.

Volgens het CPB levert het totaal pakket met aanbevelingen van de CvD op termijn ruim 140.000 arbeidsjaren werkgelegenheid op, waarbij de koopkrachteffecten binnen alleszins verantwoorde bandbreedtes bleven.

Commentaar op de speerpunten.

- Deze toekomstvoorspellingen dienen met een flinke korrel zout genomen te worden. De publicatie van de Commissie Bakker (commissie arbeidsparticipatie) "Naar een toekomst die werkt" (juni 2008) staat dat tot 2015 er 600.000 banen zullen bijkomen en voor het eerst in de geschiedenis zullen er daardoor in 2015 structureel minder mensen beschikbaar zijn om te werken dan er banen zijn. Die voorspelling heeft nog geen jaar stand gehouden en nu, in 2015, zijn er ruim 600.000 werkelozen.
- De huizenmarkt blijkt volgens recente cijfers intussen weer duidelijk aan te trekken, tegen de stroom van belemmerende maatregelen van de overheid in.
- Het derde speerpunt is belangrijk. De vereenvoudiging van het belastingstelsel en minder rondpompen van geld dienen echter niet lastenneutraal te zijn maar tot directe besparingen op de eigen loonkosten en de eigen investeringen van de overheid te leiden en zo tot voordeel voor de werkende én de gepensioneerden te leiden. Lastenneutrale financiering in de opdracht betekent dat er niets bijkomt, er valt dus niets te verdelen en er kan alleen maar worden geschoven.
- De uitspraak van het CPB dat de koopkrachteffecten binnen alleszins verantwoorde bandbreedtes blijven, mag dan misschien wel gelden voor de mediaan voor de hele bevolking, maar dat geldt zeker niet voor de mediaan van iedere bevolkingsgroep. Berekeningen laten voor de ouderen (= niet-werkende AOW'er) een heel ander plaatje zien dan het CPB suggereert.

De gevolgen voor de koopkrachtontwikkeling.

Het is de bedoeling om de adviezen verdeeld over 18 jaar in te voeren, waardoor het koopkrachteffect per jaar beperkt lijkt te blijven.

In onze koopkrachtberekeningen worden alle adviezen in 1 jaar ingevoerd.

Voor het cumulatieve effect op de koopkracht maakt het geen verschil of de adviezen in 1 jaar of in 18 jaar worden ingevoerd.

Door die adviezen in 1 jaar in te voeren kan er niet gegoocheld worden met tegenvallende inflatie, verschillende indexaties, tegenvallende prestaties van pensioenfondsen en beleidswijzigingen vooraf of later.

Het is een lastenneutrale operatie, er valt niets extra's te verdelen, er kan dus alleen geschoven worden. Als één groep er beter van wordt dan zal een andere groep moeten inleveren.

De werkende gaat er op vooruit en de AOW'ers leveren in.

De belangrijkste oorzaken van het koopkrachtverlies voor de AOW'ers zijn (bedragen basis 2014):

- De stijging van de belastingtarieven in de huidige eerste en tweede schijf met circa 15,5% resp. 10%. Het tarief wordt voor de huidige derde en vierde schijf verlaagd met circa 6%, daardoor neemt het negatieve effect voor de koopkracht, bij hogere inkomens geleidelijk af. Voor de alleenstaande is dat voor een inkomen hoger dan € 33.500,-. Voor de alleen- en tweeverdiener is dat bij een hoger (huishoud)inkomen, omdat het partnerinkomen lager ligt dan dat van de hoofdverdiener.
- De ouderenkortingen komen te vervallen en wordt verwerkt in de huishoudentoeslag. Dat levert geen verlies op voor inkomens tot AOW plus enkele duizenden euro's, daarboven wel.
- De ouderentoeslagen op het vrijgestelde vermogen voor de vermogensbelasting vervallen. In het geval van een eigen vermogen groter dan € 21.139,- per persoon en bij individuele inkomens lager dan € 19.895,- kan dat tot 8% extra koopkrachtverlies opleveren. Het vervallen van deze ouderentoeslagen kan er toe leiden dat de vermogenstoets lager wordt en men het recht op huurtoeslag verliest.

De algemene heffingskorting voor ouderen gaat omhoog naar het niveau van de werkende en wordt daar bovenop met € 300,- verhoogd en de AOW-uitkering gaat ondanks het vervallen van de MKOB omhoog door de rekenmethodiek, de netto/netto koppeling met het wettelijk minimumloon en daar bovenop de huishoudentoeslag ter vervanging van de ouderenkorting.

Deze verhogingen compenseren echter op geen stukken na de negatieve effecten van de verhoging van de belastingtarieven voor de huidige eerste en tweede schijf.

De adviezen van de CvD (Commissie van Dijkhuizen) zijn zo ingericht dat alle wijzigingen tezamen budgetneutraal zijn.

Dat zal best wel kloppen voor de mediaan van de totale Nederlandse bevolking, maar dat geldt niet voor iedere bevolkingsgroep.

De werkende gaat er 5% tot 14% op vooruit, omdat de adviezen voor de werkende positiever uitwerken, vooral door de aanzienlijke verlaging van alle belastingtarieven in box 1.

Daarmee voldoen de adviezen aan wat de titel van het rapport impliceert "Naar een activerender belastingstelsel". Activeren kost geld en dat moet ergens vandaan komen.

Als alle adviezen van de CvD worden ingevoerd dan zal 90% van de AOW'ers een flink koopkrachtverlies lijden.

Nog voordat de discussie over de vereenvoudiging van het belastingstelsel is begonnen, worden sommige adviezen in 2016 al sluipend ingevoerd. Hierbij wordt echter niet het advies van de CvD gevolgd om de opbrengsten hiervan weer terug te sluisen (budgetneutraal). De ouderentoeslag op het fiscaal vrijgestelde vermogen in box 3 komt te vervallen en de ouderenkorting wordt verlaagd. Het vervallen van de ouderentoeslag op het fiscaal vrijgestelde vermogen kan ook gevolgen hebben voor de toekenning van de huurtoeslag en de zorgtoeslag voor de ouderen.

Het IBO-rapport "Inkomen en vermogen van ouderen: analyse en beleidsopties" en het feit dat de regering in 2016 al begint met adviezen van de CvD in te voeren zonder de opbrengsten terug te sluizen doet vrezen dat de koopkrachtverliezen nog veel groter kunnen worden dan nu wordt berekend.

Die koopkrachtverliezen komen bovenop de verliezen die ontstaan door de extra beperking van de pensioenindexatie door de nieuwe pensioenwet van Klijnsma.

Bijlage 1: De resultaten van de koopkrachtberekeningen in grafiek- en in tabelvorm.

De cijfers zijn voor ouderen en werkende direct vergelijkbaar.

Bijlage 2: Overzicht van de adviezen van de CvD.

Bijlage 1. Resultaten koopkrachtberekeningen.

Bij de berekeningen wordt er van uitgegaan dat alle adviezen in het jaar 2014 worden ingevoerd, waarna het netto besteedbaar inkomen in 2014 zonder de adviezen vergeleken wordt met het netto besteedbaar inkomen in 2014 waarbij de adviezen wel zijn ingevoerd. Dat is de meest objectieve vergelijkingsmethode, alleen de effecten van de adviezen worden vergeleken.

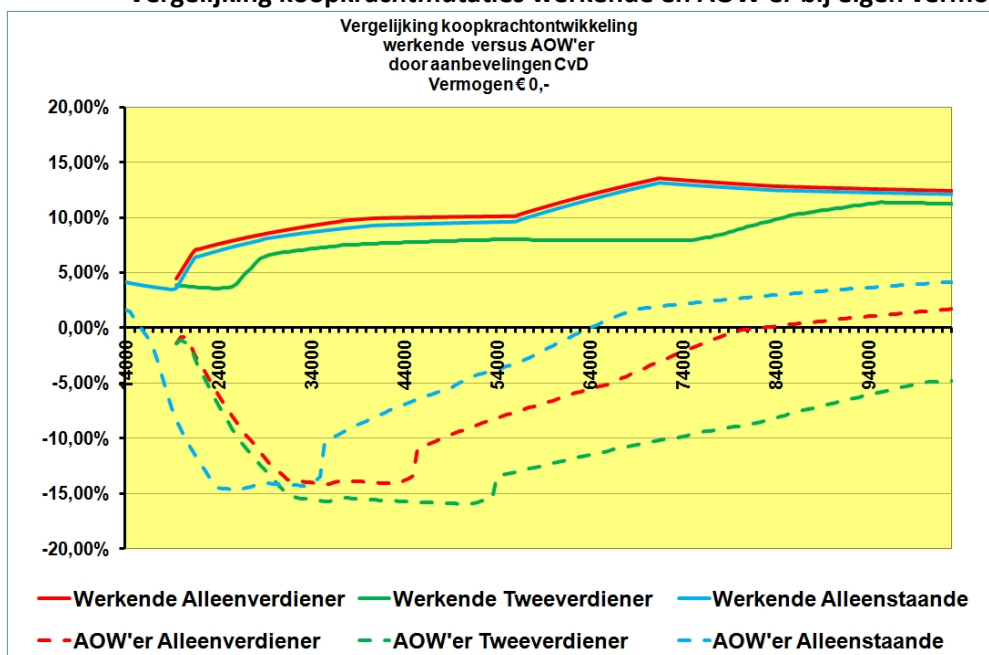
De berekeningen zijn uitgevoerd zonder vermogen en met een vermogen van € 150.000,-.

De grootste verliezen treden echter op bij een laag inkomen, AOW met een klein pensioen, met een vermogen van € 100.000,- tot € 140.000,-. Dat zal zich voordoen bij ZZP'ers met klein pensioen plus een bijeengespaard eigen vermogen voor de oude dag.

In de berekening is de ouderenkorting teruggestuimd via de huishoudentoeslag volgens het advies van de CvD.

Grafiek 1. Adviezen Commissie van Dijkhuizen.

Vergelijking koopkrachtmutaties werkende en AOW'er bij eigen vermogen van € 0,-.

Tabel 1. Adviezen Commissie van Dijkhuizen.

Vergelijking koopkrachtmutaties werkende en AOW'er bij eigen vermogen van € 0,-

Inkomen In 2014	Koopkrachtgroei gepensioneerde			Koopkrachtgroei werkende.		
	Alleen verdiener	Twee verdiener	Alleen staande	Alleen verdiener	Twee verdiener	Alleen staande
14000			1,65%			4,14%
20000	-0,84%	-1,08%	-9,22%	5,11%	3,84%	4,31%
25000	-7,30%	-8,39%	-14,60%	7,79%	3,65%	7,19%
30000	-12,62%	-13,78%	-14,12%	8,67%	6,72%	8,18%
35000	-14,10%	-15,66%	-13,53%	9,38%	7,26%	8,74%
40000	-13,96%	-15,53%	-8,42%	9,88%	7,59%	9,19%
45000	-13,43%	-15,76%	-6,64%	9,99%	7,75%	9,36%
50000	-9,39%	-15,94%	-5,00%	10,05%	7,89%	9,47%
60000	-6,59%	-12,28%	-1,63%	10,98%	7,95%	10,48%

In de grafieken wordt op de verticale as de koopkrachtmutatie voor de AOW'er en de werkende in procenten afgezet tegen het bruto pensioeninkomen (AOW+pensioen) voor de oudere en het bruto inkomen van de werkende op de horizontale as.

Grafiek 1 en tabel 1 geeft de situatie weer met een eigen vermogen kleiner dan € 21.139,- voor de alleenstaande en kleiner dan € 42.278,- voor paren.

De koopkrachtverliezen voor de ouderen kunnen oplopen tot 16%, terwijl de werkende een forse koopkrachtgroei krijgt.

Het verschil in koopkrachtgroei tussen werkende en oudere kan oplopen tot bijna 24% in het nadeel van de gepensioneerde.

De verliezen voor de ouderen ontstaan vooral door de verhoging van het fiscaal tarief in de huidige schijven 1 en 2 en de beperkte terugsluis van de ouderenkorting. De verhoging van de bruto AOW-uitkering en de algemene heffingskorting kan die verliezen niet compenseren.

Alleen zeer hoge pensioeninkomens gaan er op vooruit omdat door de verlaagde fiscale tarieven voor de huidige derde en vierde schijf samen met de verhoogde AOW-uitkering en algemene heffingskorting de voordelen groter zijn dan de nadelen.

Naar schatting zullen 80% van de AOW'ers koopkrachtverliezen lijden, terwijl de koopkracht van de werkende aanzienlijk verbetert.

Voor de werkende worden alle belastingtarieven in box 1 met 3% tot 18% verlaagd.

De hoogste inkomens profiteren weer het meeste van de voorgestelde maatregelen, dat komt vooral door de vorstelijke verlaging van de belastingtarieven voor inkomens in de huidige derde en een deel van de vierde schijf.

In grafiek 2 zijn de gevolgen voor de koopkracht berekend bij een eigen vermogen van € 150.000,-.

Voor de AOW'er alleenverdiener (met partner) en tweeverdiener met geen of weinig pensioeninkomen (zzp'er) neemt het koopkrachtverlies nog verder toe ondanks de verlaging van het forfaitaire/fictieve rendement van 4% naar 2,4%. Dat wordt veroorzaakt door het vervallen van de ouderentoeslag op de vermogensvrijstellingen voor de belasting in box 3 en voor de zorgtoeslag. Dezelfde ouderentoeslagen worden ook gebruikt voor de vermogenstoets voor de huurtoeslag en het vervallen hiervan kan dus consequenties hebben voor het recht op huurtoeslag.

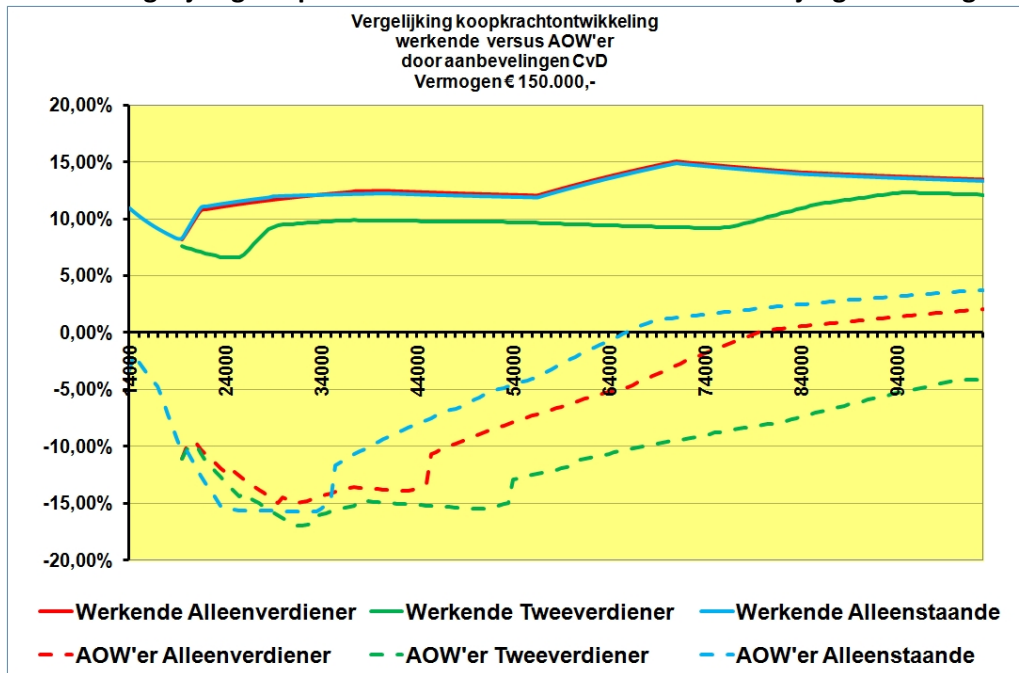
Als men belasting moet betalen in box 3 dan vervalt het recht op huurtoeslag.

Voor de werkende vervallen er geen extra vermogensvrijstellingen en er zijn geen negatieve gevolgen noch voor de vermogensbelasting, noch voor de zorgtoeslag, noch voor de huurtoeslag,

De verlaging van het forfaitaire rendement van 4% naar 2,4% leidt wel direct tot een lagere belasting.

Grafiek 2. Adviezen Commissie van Dijkhuizen.

Vergelijking koopkrachtmutaties werkende en AOW'er bij eigen vermogen van € 150.000,-

Tabel 2. Adviezen Commissie van Dijkhuizen.

Vergelijking koopkrachtmutaties werkende en AOW'er bij eigen vermogen van € 150.000,-

Inkomen In 2014	Koopkrachtgroei gepensioneerde			Koopkrachtgroei werkende.		
	Alleen verdiener	Twee verdiener	Alleen staande	Alleen verdiener	Twee verdiener	Alleen staande
14000			-3,30%	8,83%	7,45%	10,95%
20000	-10,06%	-10,30%	-10,31%	11,22%	6,59%	8,97%
25000	-12,21%	-13,98%	-15,59%	11,76%	9,48%	11,48%
30000	-14,51%	-16,28%	-15,69%	12,19%	9,77%	12,12%
35000	-13,75%	-14,91%	-9,58%	12,43%	9,85%	12,22%
40000	-13,23%	-15,21%	-7,67%	12,31%	9,79%	12,11%
45000	-9,09%	-15,46%	-5,91%	12,17%	9,74%	12,00%
50000	-6,26%	-11,76%	-2,35%	12,84%	9,52%	12,69%

In ongunstige gevallen kan het koopkrachtverlies voor lage inkomens afhankelijk van de grootte van het eigen vermogen tot 6% groter worden dan in tabel 1.

Bijlage 2: De aanbevelingen van de Commissie van Dijkhuizen.

	Wijziging	Meegenomen in berekening	
1 Verhoging grens eerste schijf tot	€ 62.031	ja	
2 Aanpassing schijfgrens met loonontwikkeling ipv CPI-Aha	0,75%	ja	
Daardoor wordt de schijfgrens totaal extra verhoogd met	14,40%	ja	1)
Bovengrens eerste schijf wordt daardoor	€ 70.961	ja	
3 Verandering tarief eerste schijf (AOW-premie vervalt)	34,00%	ja	
4 Verandering tarief tweede schijf	46,00%	ja	
5 AOW premie vervalt	0,00%	ja	
6 De AHK wordt extra verhoogd met	€ 300	ja	
Stijging van de AHK van AOW'er tot niveau werkende	€ 2.403	ja	2)
7 Ouderenkorting is verwerkt in de huishoudentoeslag	€ -1.032	ja	3)
	€ -150	ja	
8 AS ouderenkorting is verwerkt in de huishoudentoeslag	€ -429	ja	
9 MKOB vervalt	€ -302	ja	
10 Tarief voor aftrek hypotheek en eigen woningforfait	34%	ja	
11 Box 3; ouderentoeslag op belastingvrij bedrag vervalt.		ja	blz. 73
Fictief rendement wordt verlaagd naar	2,40%	ja	
12 Zorgtoeslag wordt samengevoegd met andere toeslagen tot huishoudentoeslag.		nee	4)
13 BTW wordt verhoogd met	2%	ja	5)
Effect btw-verhoging op inflatie in %-punten	1,7%	ja	
14 Afschaffing overdrachtsbelasting		nee	
15 Verhoging huren		nee	6)
16 De huishoudentoeslag.			
Wettelijk minimumloon 2014	€ 19.316		Incl. vakantiegeld
Afbouwpercentage huishoudentoeslag paren	15,0%		3)
Afbouwpercentage huishoudentoeslag alleenstaande	21,5%		3)
17 Verhoogde AOW-uitkering paren excl. MKOB	21.022	ja	7)
Verhoogde AOW-uitkering alleenstaanden excl. MKOB	16.308	ja	7)

Opmerkingen:

- 1) De huidige wettelijke aanpassing van de grenzen van de belastingschijven (tabelcorrectiefactor) is gelijk aan de CPI-AH afgeleid.
In de aanbevelingen stelt de CvD voor om dat te verhogen naar cao-loonstijging.
Bij een verwacht gemiddelde voor de CPI-AH afgeleid van 1,75% en een verwacht gemiddelde voor de cao-loonstijging van 2,5% levert deze aanbeveling een extra stijging van 0,75%/jaar voor de bovengrens van de eerste schijf.
Zo nodig kan het percentage aangepast worden in veld \$G\$9.
- 2) De AHK (algemene heffingskorting) AOW'er wordt hoger doordat de AOW-premie vervalt.
- 3) De huishoudentoeslag wordt afgebouwd vanaf het WML met 15% voor paren en 21,5% voor alleenstaande (blz. 19).
Het WML 2014 bedraagt € 19.315,62
- 4) Zorgtoeslag wordt samengevoegd met andere toeslagen tot huishoudtoeslag.
Door de snellere afbouw neemt de zorgtoeslag af. Is niet verwerkt in de berekening.
Stroomlijning van de toeslagen w.o. de zorgtoeslag, kan nog negatieve gevolgen hebben voor de koopkrachtontwikkeling.
- 5) Adviezen CvD.
 - a) Alle btw verhogen met 2%-punt
 - b) Vervolgens convergentie van de btw-tarieven
 - c) Afschaffen van de meeste vrijstellingen.Alleen a) in de berekening verwerkt, b) en c) zullen tot extra koopkrachtverlies leiden.
- 6) Voor de huurtoeslag geldt dezelfde vermogenstoets als voor box 3.
Wanneer een huishouden belasting betaalt in box 3, dan heeft het geen recht op huurtoeslag.
- 7) Gevolg van de netto-netto koppeling met WML, wijziging belastingtarief de wijziging ²⁾ en verhoging AHK tot € 2.403,-.
- 8) De zorgtoeslag en het kindgebonden budget kennen een vermogenstoets van 81.360,- boven het heffingvrije vermogen (blz. 88).